

POSTANOWIENIE

Dnia 2 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania J. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 2 grudnia 2021 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 30 lipca 2020 r., III AUa [...], oddalił apelację ubezpieczonego J. W. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 1 czerwca 2017 r., V U [...], oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 12 września 2017 r. odmawiającej przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Ubezpieczony wniósł skargę kasacyjną zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego: (-) § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) przez błędną wykładnię pojęcia pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze; (-) art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r.,

poz. 291 ze zm.) w związku z wykazem A Działu XIV poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że charakter pracy skarżącego nie odpowiadał pracy wykonywanej w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy; (-) art. 32 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w związku z wykazem A Działu XIV poz. 18 i poz. 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że sporadyczne prace wykonywane przez skarżącego poza kanałem remontowym (abstrahując od faktu, że były one częścią procesu technologicznego rozpoczętego w kanale) wskazują, że praca w kanale remontowym nie spełnia warunków pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: „czy w przypadku pracy w szczególnych warunkach konieczne jest aby 100% prac było wykonywane w takich warunkach, czy też nieznaczna część prac może być wykonywane poza kanałem, co wynika z procesu technologicznego?” oraz o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, strona wnosząca skargę kasacyjną powinna sformułować w niej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Tymczasem wskazana przesłanka uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania okazała się bezzasadna.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego

wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na których tle takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, niepublikowane).

Zdaniem Sądu Najwyższego, sformułowany przez skarżącego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnił wyżej określonych kryteriów. W utrwalonym orzecznictwie konsekwentnie przyjmuje się, że dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska (np. mechanik samochodowy czy kierowca), tylko decyduje rodzaj faktycznie wykonywanej pracy. W szczególności pracownik nie świadczy pracy w warunkach kwalifikowanych (stałe i w pełnym wymiarze czasu), jeśli w ramach obowiązującego go wymiaru czasu pracy na zajmowanym stanowisku wykonuje naprawy urządzeń samochodowych, które zostały uprzednio zdemontowane w kanałach remontowych, a więc pracę poza tymi kanałami w miejscach, w których nie ma narażenia na bezpośrednie oddziaływanie czynników szkodliwych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 290). Jeżeli pracownik - w ramach czasu pracy obowiązującego go na danym stanowisku - świadczył pracę zarówno w kanale remontowym, jak i poza nim lub na "poziomie zero" czy wewnątrz samochodu (w kabinie), to praca w kanale remontowym nie była mu powierzona stałe i wyłącznie, niezależnie od tego, czy pracę w kanale wykonywał w wymiarze 6-7 godzin w ciągu 8-godzinnej dniówki roboczej (wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 2009 r., I PK 194/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 281, LEX nr 528152). Skoro w warsztacie samochodowym jedynie skarżący był zatrudniony na stanowisku mechanika samochodowego zmuszony był do wykonywania rozmaitych prac zarówno w kanale remontowym, jak i poza nim, to nie sposób podzielić oceny, że świadczona w ten sposób praca była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w

rozumieniu przepisów emerytalno-rentowych. Przyjmuje się, że "praca w kanałach" jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze w zakładach remontowych taboru samochodowego i tramwajowego przedsiębiorstw komunikacyjnych lub w dużych jednostkach naprawczych taboru transportowo-spedycyjnego, w halach naprawczych itp., gdzie występuje podział specjalistyczny prac między brygady remontowo-naprawcze (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2014 r., III UK 129/13, LEX nr 1648664).

Powyższe sygnalizacje oznaczają, że wykładnia przepisów dotyczących uznawania za pracę w warunkach szczególnych czynności wykonywanych przez pracowników w kanałach remontowych została utrwalona w judykaturze i uwzględniona przez Sąd drugiej instancji w zaskarżonym wyroku. Dlatego wniesiona skarga nie może być uznana za zasadną.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, a powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do gołosłownej lub niewymagającej ponownej weryfikowalnej polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz prawidłowo dokonaną oceną prawną. Dlatego Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.